

(0/38)

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

Aquest número 10 céntims de pesseta per tot Espanya

Fora d' Espanya fixarán lo preu los CORRESPONSALS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibrería Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga, BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de BARCELONA cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50
Cuba, Puerto-Rico y Estranger, 2'50.

LA GLORIOSA (Dibuix de M. MOLINÉ).

¡Mireu entre tots quina manera de tractarla!

LA GLORIOSA DE SETEMBRE

Cumpleixen avuy 32 anys que sigué volcat el trono borbónich.

Al commemorar aquesta fetxa ho fem pera recordar lo que poden arribar á fer els pobles quan se proposan realisar algún propòsit, ab la deguda fermesa.

Per insuperable que sembli un obstacle, l'empenta popular es irresistible.

La commemorém així mateix per un altre motiu. Per ensenyar á tots els que necessitin saberho, la facilitat ab que 's malogran els grans fets de la historia, quan els que haurían de guiarlos, s' empenyan en separarse del verdader camí.

Grans errors cometeren els revolucionaris de 1868; pero la séva gravetat no fou tan trascendental ni tan adversa al país, com ho han sigut las concupiscencias, las cobardias y las indignitats dels homes de la restauració.

EL GENERAL MARTÍNEZ CAMPOS

ONEGUÉREM al general Martínez Campos l'any 73, operant contra 'ls carlins en las provincias de Girona y Barcelona. No recuerdo si era ja brigadier; en tot cas, poch temps duria de lluhir el primer entorxat; lo que si recuerdo bé es

el fort empenyo que 'ls republicans posaren en que li sigues concedit pel govern de la República l'ascens á mariscal de camp.

Perque en aquell temps, D. Arseni compartia ab en Cabrinety tot el pes de la campanya contra las faccions de Catalunya. Xocava en Martínez Campos per son caràcter obert, per son llenguatge franch y abundós en bonas sortidas, y per sas costums senzillas, verament democráticas. Com l'últim soldat de la séva columna, bevia ayguardent quan tenia sed y quan tenia ganas de fumar se barallava heróicament ab un puro de calé.

Pero prompte 's cansá de prestar sos serveys á la República. A pretext de que las tropas estavan indisciplinadas, comensá á ronsegar y fins crech que deixá 'l mando de la columna. Entre tant, l'intrépit Cabrinety moria en l'emboscada de Alps, mártir del cumpliment de sos debers militars, y ell, el que á la República acabava de deure l'ascens més rápit de la séva carrera, comensá á escoltar embadalit els cants de las sirenas restauradoras.

A Barcelona, alguns magnats de la banca, somiadors de bons negocis pel dia en que 's restaurés la monarquia borbónica, se 'l feren séu, á forsa de adulations y afalachs. La situació ni ben monárquica, ni ben republicana creada 'l tres de janer pel general Pavia, era la palanca que desde 'l pont de Alcolea conduhia al garrofer de Sagunto. En Martínez Campos no vacilá en passarla. Soborná algunas brigadas del exércit del Centre y ab ellas proclamá rey á D. Alfonso XII. Tenia una barca preparada pera fugir per mar, dat cas que 'l cop li hagnés eixit malament; pero no li sigué necessaria: l'exércit *desrepublicanizat* cuidadosament per l'hibrit govern que presidia 'l Duch de la Torre y del qual formava part el marruller Sagasta, s'adherí bonament á n'aquella girada de truya que tan cara havia de costar á la desventurada Espanya.

Respon admirablement als impulsos de la naturalesa humana, que desde aquella feta l'afortunat autor del pronunciamient saguntí sigué considerat com el primer home de la nació, ab major motiu dada la manya que va donarse en acabar las guerras. Pera conseguirho, més se va valdre del or que del plom. Alguns cabecillas sanguinaris com en Saballs, en lloch d'expiar sos crims horrendos, van poder passar la frontera lliurement y ab el ronyó ben cubert. Altres com en Miret, trobaren un lloch elevat en las filas del exércit mateix que durant tota la guerra 's dedicava á perseguirlos.

De la mateixa manera s'acabá la guerra de Cuba: la corrupció y l'or feren el miracle momentáneament, ja que colgats sota d'ells no s'extingien, ans bé fermentan els germens de la rebeldia, pera reapareixer al primer moment propici més vigorosos que may.

Se comprén l'entusiasme de la gent restauradora, al trobarse ab el país pacificat, y ab la vaca grassa al estable, sumissa y disposta á ser munyida per las sévas mans.

El general Martínez Campos, ab el séu sistema, havia marcat la tónica de aquell nou estat de cosas, y tothom de moment s'hi trobava bé: l'exércit s'omplia de partidaris incondicionals del héroe de Sagunto, y 'ls ascensos anavan endoyna. Las migradas dels partits de la restauració, quals individuos se contavan sols per dotzenas ans de que aquesta 's realisés, creixian com l'espuma, ab l'espuma dels partits revolucionaris. Tots els elements que tenian fam de turró, se declaravan conservadors ó fusionistas. No 's feya altra cosa que ferar als gossos ab llangonissas.

Res de conviccions, ni de ideals, ni de aquell honor que produheix la conseqüencia en la professió de las ideas: per tot arreu apetits y concupiscencias desapoderadas: la politica convertida en un negoci lucratiu y de mal género: l'administració en un rebost sempre provehit y sempre á disposició dels que 's deixessin estimar: el caciquisme tallant el bacallá per tot' Espanya, á despit dels més rudimentaris principis de justicia; y las urnas electorals convertidas en els cubilets d'una presdigitació asquerosa.

Aquest estat de cosas que fa 25 anys que dura, es degut al acte realisat pel general Martínez Campos. Era precis fer viure á una planta artificial, y no s'hi planyian els fems.

Els resultats de tanta corrupció han sigut tan funestos, com els pitjors que registra l'història d'Espanya.

En l'ordre militar van posarse de relleu á Melilla, primer sintoma alarmant de las catástrofes que havian de succehir poch després á Cuba y Filipinas.

En l'ordre polítich y administratiu veyém encaire avuy la nació empantanegada, á disposició absoluta de las dos pandillas de vividors que l'exploitan sense pietat, trayentli l'ànima per las butxacas.

En l'ordre moral, després de perdre vergonyosamente totas las colonias, hem perdut la consideració de las nacions extranjerias, y casi la nostra propia estima, ja que no sembla sino que hasta 'l nom de *patria*, que avants electricitava tots els cors, haja acabat per ser una paraula vana.

El general Martínez Campos ha pogut veure ans de morir, víctima de una vulgar diabetes sacarina, els fruys amarchs de la séva empresa.

Comprenem que 'ls monárquichs de la restauració estigan desconsolats per una pèrdua tan important per ells: fins s'explica qu' en honor del difunt entonin ditirámichs elogis que indubtablement no confirmará l'història en sos severs judicis.

Els dol la pèrdua del héroe de Sagunto, pels beneficis materials que 'ls ha reportat sempre.

Contrastant ab els seus apetits, parlan del general com de un home desinteressat y sobri, que no volia res per ell, ni honors, ni riquesas, y que ha mort pobre, havent pogut morir en l'opulencia.

Desgraciadament la senzillesa de costums del factor de la restauració borbónica, no s'ha encomenat poch ni molt á las manadas de llops que se 'ns menjan vius. El general, ab ser tan sobri, s'ha estat recreant per espay de un quart de sigle, tirant á n'aquests llops las piltrafas del país.

Perque ell ha sigut el dispensador de tots els favors, y l'àrbitre de la cayguda y la pujada de tots els ministeris.

No tenint l'apassionada empenya del general Espartero, ni 'l talent polítich del general Prim, el general Martínez Campos, qu' en lo poch temps que presidí un ministeri pogué convèncers ben prompte de que en la direcció dels negocis públichs y en la lluyta politica cara á cara era senzillament un zero á la esquerra, se dedicá á treballar, com un perfecte cortesá, sempre *tras cortina*, y en aquest treball sí que no ha tingut rival aquí ni fora d'Espanya.

Pero aquest mateix exercici de sas famosas *corassonadas* ha acabat per empètitir la vida pública en la nostra nació ja prou mesquina. Lo que havia de ser sempre un espectacle de passions ardentes, engendradoras de las grans accions que alentan als pobles plens de vida, s'ha convertit en una funció de putxinetlís en un teatret Gignol. Qui ha disposat dels cordills, ha fet ballar als titellas, á la mida del séu gust.

Per aixó, sens dupte, 'l mon enter s'está rihent de nosaltres.

Paguin, donchs, els monárquichs de la Restauració, el tribut que deuen al home que va portarlos las gallinas. Si han de recompensarli 'ls goigs materials que 'ls ha proporcionat, may farán prou per mes que fassin. Ben clarament dihen qu'ells y tot lo qu'ells representan han perdut un poderós puntal.

Confessió preciosa. La regeneració que no s'han atrevit á empendre, tal vegada, s'encarregará de ferla la mort implacable, eterna liquidadora dels erros de la vida.

P. K.

TRENTA DOS ANYS D' HISTORIA

—¡Cóm vola la nostra vida!
Trenta dos anys avuy fa.

—Contém'ho, pare, contém'ho:

¿qué diheu que va passá?

—A dalt sabres, corbs y mitras;

á baix un poble mitj cuyt;

aixís se trobava Espanya

á fins del xeixanta vuyt.

Per sort un dia allá á Cádiz

se sentí una gran remó.

—¿Qu'era aquesta remó, pare?

—¡Era la Revolució!

La tempestat magestuosa

que ab son buf omnipotent

escombra d'un cop la terra

y purifica l'ambient.

¡Quins días aquells! El poble

semblava ressucitat.

Viscas á l'Espanya honrada,

viscas á la llibertat;

el geni de la reforma

arreconant tot lo antich...

¡Quan un hom' hi pensal...

—¡Oh pare!

¡Qué devía ser bonich!

—No pots pas imaginart'ho.

La nació, durant tants anys

joguet d'homes sense escrúpols

y víctima dels extranyis,

vejé per primera volta

son escut de tacas net,

y aprengué... ¡ho tingué d'aprendre!

lo que son la lley y 'l dret.

Homes com els d'aquells días

no s'han vist may més. ¡Qué grans!

¡Quina empenya! ¡Quina grapa!

Més que homes eran gegants.

—Diguéu, pare ¿cóm se deyan?

¿Us en recordéu?

—¡Oh, sí!

Se deyan Rivero, Orense,

Cartelar, Zorrilla, Pi,

Lorenzana, Prim, Figueras,

Martos, Serrano...

—¿Y després?

Seguíu, pare, que m'agrada;

diguéu ¿qué va passar més?

—Per defecció, per cansanci,

per orgull, per lo que fós,

molts d'aquests homes prengueren

un camí tort y escabros,

y la Revolució, filla

de sa poderosa veu,

va ser... ¡ja vergonya dirho!

—Oh pare, diguéu, diguéu.

—Va ser vilment deshonrada

ab públich infame afront

pels mateixos que á Alcolea

l'havian posada al mon.

Promesas mil cops sagradas,

juraments de llibertat,

paraules en pedra escritas,

¡tot, tot va quedá olvidat!

Llensada altra volta Espanya

del oprobí en la pendent,

tot lo que guanyat havia

¡qué prompte ho va anar perdent!

La lley va quedá esborrada,

va morir la llibertat,

y de cayguda en cayguda,

tant hem ja degenerat,

que l'arbre que nasqué á Cádiz

ha acabat per no dar fruyt

y estém... ¡lo mateix que estavam

avans del xeixanta vuyt!

—Sort que aixó té remey fácil,

oh pare.

—¿Dius fácil? ¡Prou!

—Si l'arbre no fructifica...

pues... ¡se planta un arbre nou!

C. Gumá.

PESE Á QUIEN PESE

Ben clarament va dirho l'home de la daga:—«Tendremos marina, pese á quien pese.»

Y apenas ho ha acabat de dir, ha posat ja mans á l'obra. El séu programa es verdaderament admirable. En els arsenals extranjeris farém construhir no sé quantas dotzenas de acorassats de primera: els creuhers y altres barcos més

LA QUESTIÓ NEGRA (per APELES MESTRES)

—¿Que la industria 's queda sense carbó? ¡Aixó ray! ¡que gastí terragada!

insignificants serán construíts en las dressanas de la Península. Aixís tothom estarà content, els de fora y 'ls de dins, y hasta 'ls contribuyents, als quals se 'ls exigirá l'última pesseta; pero á lo menos podrán dir:—¡Gracias á Deu y á n' en Silvela que al últim tenim esquadra!

Veritat es que ara que havém perdut las colonias, ja no la necessitem per res; pero aquí está 'l mérit de la cosa, en tenirla quan no 's necessita, per compensarnos del disgust de haver caregut d' ella quan més necessaria 'ns era.

Ademés, en Silvela ja ho ha dit també. L' esquadra que aném á construhir servirà pera fer bon paper en las festas marítimas á que siga convidada Espanya per las nacions extranjeras. Desde que ha vist els barcos extranjeros que van anar al Ferrol, que la boca se li fa aygua. Ell també 'n vol de barcos com aquells per anar á fer el fatxada per tot arreu hont convinga... y 'n tindrem, pese á quien pese. Basta qu' ell ho digui.

**

Una vegada tinguém organizada l' esquadra que 'n podrém dir de luxó, no per aixó havém de prescindir de l' altra, de la tronada, composta de aquells carracas, que no poden donar una bordada que no s' espatllin, posant en perill la vida dels seus tripulants.

Y hasta estich per dir que aquesta ha de prestar millors serveys al govern que l' esquadra nova.

De la esquadra nova, com que ha de anar de festa en festa, se 'n podrá dir: la derrotadora. En cambi l' altra deurá anomenarse la recaudadora.

L' any passat, quan la huelga de contribuyents, se va veure ben clar l' us magnífich que pot fersé de aquests barcos perillosos. Un d' ells va anclar en el port de Barcelona quan més activa era l' agafada de industrials recalcitants. Tothom ho recorda bé: á la presó s' hi deixaven portar, y hasta ells mateixos s' hi presentaven perque 'ls tanquessen: alló era per ells una gloria.

Peró, amigo, va corre la veu de que serian transportats á bordo d' aquell barco de guerra plé de xacras y perills, y la pell se 'ls va tornar de gallina, y no tenian prou boca per encomenarse á la Verge de la Bonanova, ni prou mans pera ficárselas á la butxaca y esquitjar las quotas contributivas ab els seus corresponents recárrechs.

¡Y que vajan dihent que la Marina no serveix!

Té rahó en Silvela: n' hem de tenir, y ara més que may,

y 'n tindrem de dos classes: de derrotadora y de recaudadora, l' una per admirar al mon ab el rumbo que sabém gastar; l' altra per espantar als contribuyents. ¡Vaya si 'n tindrem! ¡veritat, senyor Silvela? ¡Com que sens ella no hi ha Estat possible! En tindrem pesi á qui pesi y costi lo que costi.

P. DEL O.

¿QUÉ 'LS HI SEMBLA?

Silvela, l' home del auca, Sagasta, Duch de Tetuán, Gasset, Romero Robledo, Duch de Almodóvar, Pidal, García Alix, Pelavieja, Moret, Planas y Casals, Dato, Marqués de Vadillo, Portago, Durán y Bas, Weyler, Villaverde, Pando, Sánchez Toca, Nocedal, López Domínguez, Gamazo, Girona, Sánchez Román, Sánchez Guerra, Romanones, Maura, Marqués de Aguilar de Campóo, Duch de Tamames, Montero Ríos, Mataix, Liniérs, Ribot, Castellanos, Aguilera, Salazar, el nou ministre d' hisenda; y mil altres diputats ex-ministres y ministres quins noms no puch recordar, si 'm fos possible á mi 'l ferho com fa temps ho tinch pensat, els enviava á Paris á la Fira universal, y allí entre mitj dels gitanos (que per cert n' hi ha bastants), y al costat de las flamencas, colocats en pedestals, els posaria un lleterero ahont ab lletas de pam s' hi llegís ben clar: «Parássits d' Espanya. 'S donan de franch á qui 'ls vulgui. No treballan, ni de xerrá 's cansan may».

LLUIS G. SALVADOR.

en toros, á que 's preocupi com deuria de la cosa pública.

Un quadret espanyol de género.

Ocupa el fondo de la tela un femer y sobre 'ls fems, en primer term s' hi veu una escola pública de noys.

Y ara si volen saber ahont se troba aqueixa escola, 'ls diré que s' arribin fins al poble de Alajar, provincia de Huelva.

¡Quina llástima que aquest quadro tan preciós no haja sigut enviat á l' Exposició de Paris, ahont hauriam obtingut el gran premi del despreci de todas las nacions civilizadas!

S' alaba en Silvela de qu' encare té corda per molt temps: per un any, per dos á lo menos.

Tot podria ser.

Perque está vist qu' en la Espanya de la restauració, el millor puntal per sostenirse es la impopularitat.

May falta qui diu: Silvela no vols, Silvela haurás, y revénta't!

Una noticia que trobo en un periódich local:

«Se calcula, per personas que poden saberho, que 'l número de obrers que 's troban sense treball á conseqüencia de la crisis industrial, s' eleva á un trenta per cent, es á dir, á uns 26 mil.»

—Total, res—dirá en Silvela—sobre tot si 'ls 26 mil obrers en vaga arriban á avesarse á viure sense menjar. En quant al govern, ja ha fet tot lo que devia. ¿No se 'ls han suspés las garantias constitucionals? Donchs, ¿qué més volen?

Diu *El Imparcial*, de Madrit:

«De tots els obrers als qui acusats de crims anarquistas se tingué presos al castell de Montjuich, únicament set permaneixen encare reclosos: Mateu Ripoll, Francisco Lis, Federich Villarrubia, Joan Carbonell, Francisco Solé, y Sebastia Sunyé á la presó de Santander, y Francisco Callis á la de Barcelona.»

»Han sigut olvidats aquests infelisos? Hora es ja de que se 'ls dongui llibertat y 's posi fi als seus sufriments.»

LA QUESTIÓ BLANCA (per APELES MESTRES)

BATALLADAS

Al *Correo*, diari monárquich de Madrit que ha emprés una activa campanya contra las corridas de toros cal recordarli que á l' any 94, fou presentada una proposició de lley al Congrés sollicitant la seva abolició pels diputats republicans senyors Avila, Pi y Margall, Salmerón, Pedregal y Azcárate.

Convé que se sápi-ga que sols els partidaris de las ideas progressivas son els enemichs d' un espectacle salvatge, bárbaro y embrutidor, al qual deu el país la major part de sas desgracias.

Y ara si 'm preguntan per qué no ha prosperat la proposició dels diputats republicans, hem de suposar que será degut á que 'ls monárquichs y reaccionaris prefereixen que 'l poble no pensí més que

«Nostre sulfat de barita de cada dia dámoslo avuy, Senyor, y perdona nostras culpas com nosaltres perdonám als forners...»

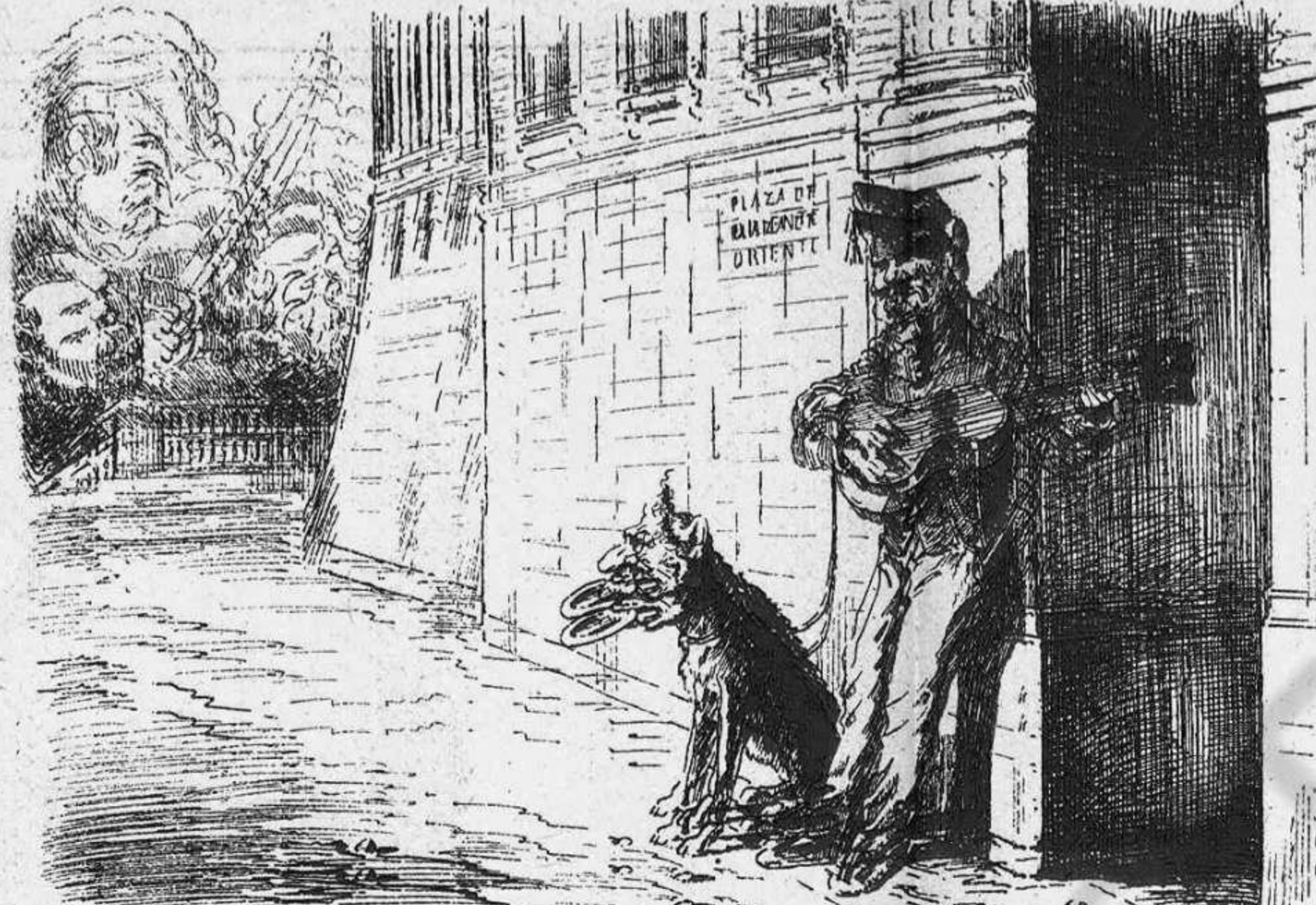
MARTÍNEZ CAMPOS À TRAVÉS DE «LA CAMPANA DE GRACIA»

La mar de la política.—No n'hi ha prou ab surar; la qüestió es nadar bé. (A. Mestres, 13 juliol 1879).

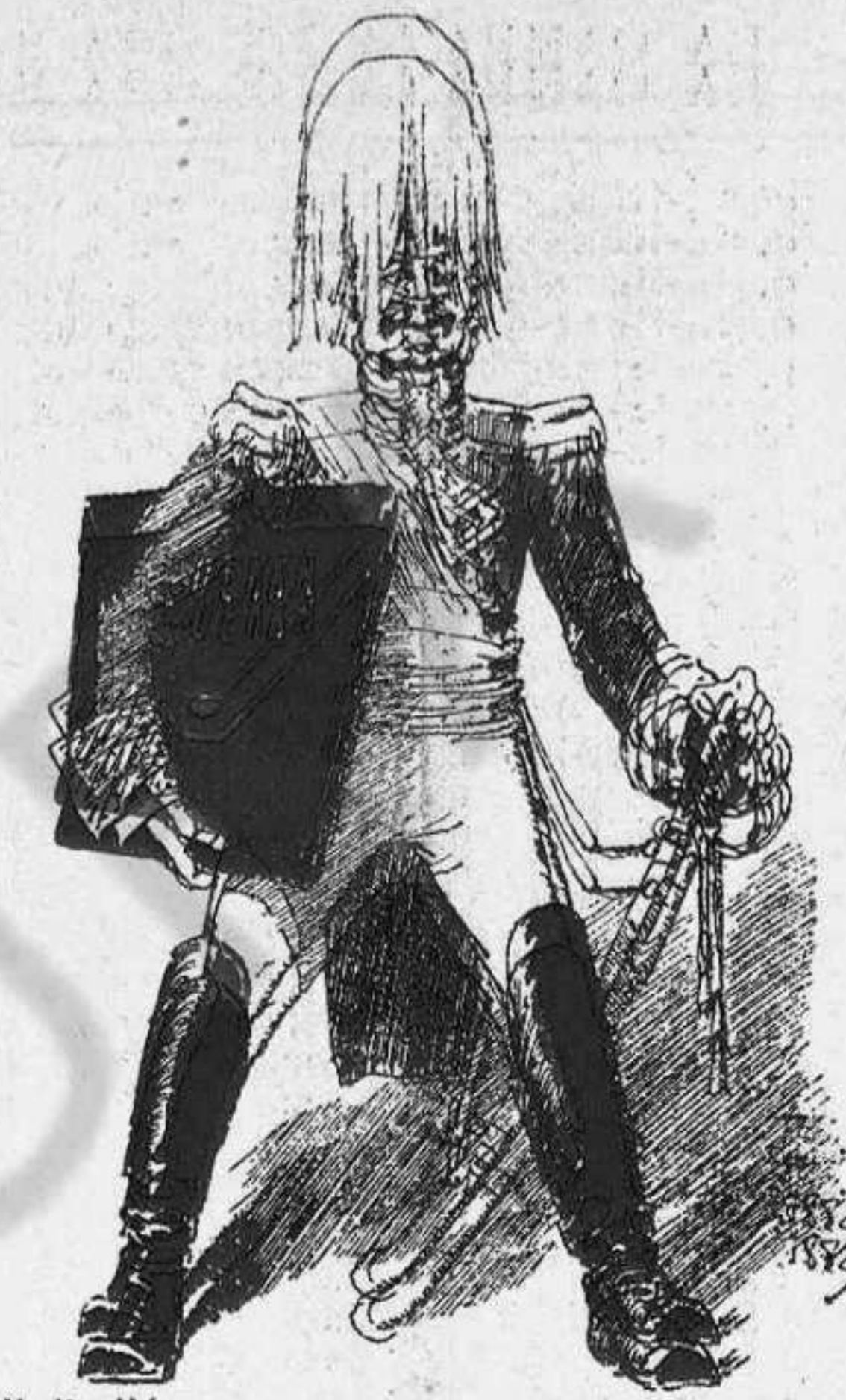
Circo Nacional.—Lo director m'aborotará 'l caball. Lo clown me morirá 'l nacional. (A. Mestres, 22 juny 1879).

Noveladas d'estiu.—Alcolea y Sagunto.—Señores: el romance de Sagunto... ¿qui 'n vol un altre? (M. Moliné, 28 maig 1882).

Quan no surt bé
Quan no surt bé

A propòsit d'allò
A propòsit d'allò

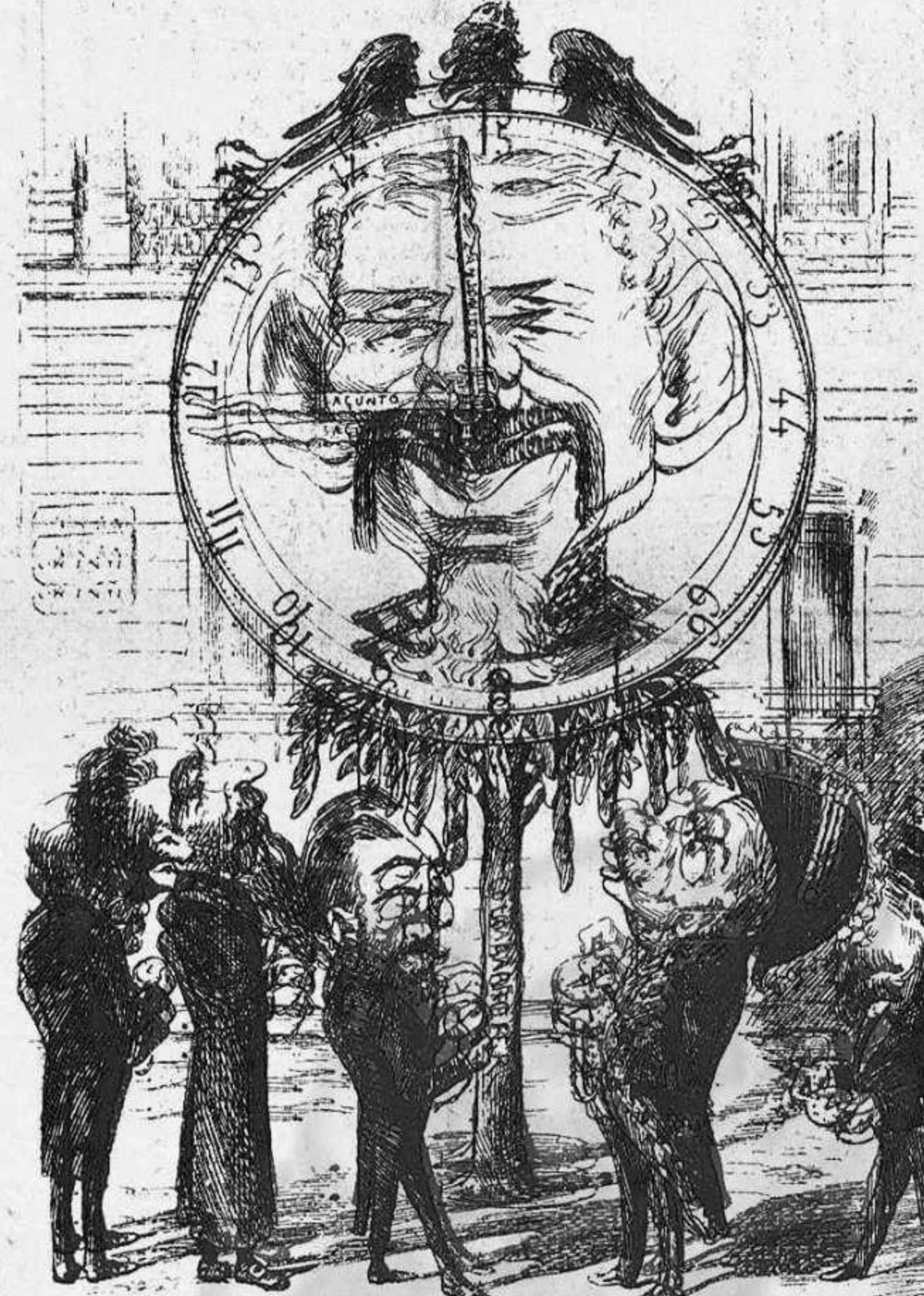
Quan surt bé
(A. Mestres, 9 setembre 1883).

La torrada d'en Tito.—Y aqui da fin el sainete—perdonad sus muchas faltas. (M. Moliné, 10 mars 1894).

Respecto á la qüestió de Cuba, s'adoptará 'l sistema d'en Martínez Campos. (A. Mestres, 6 juny 1880).

Lo rellotje regulador del govern.—Vaja que si 'ns hem de guiar ab aquest regulador, sempre estarem á tres quarts de quinze. (A. Moliné, 13 juliol 1890).

L'home-dida.—Que vajuin dihent que a Espanya... (M. Moliné, 19 mars 1892).

L'estació de las plujas á Cuba.—A D. Arsenio l'aygua no 'l deixa treballar, y la terra se li escalfa. (M. Moliné, 8 juny 1895).

Lo gran invent del siglo.—Fotografía... (M. Moliné, 15 febrer 1896).

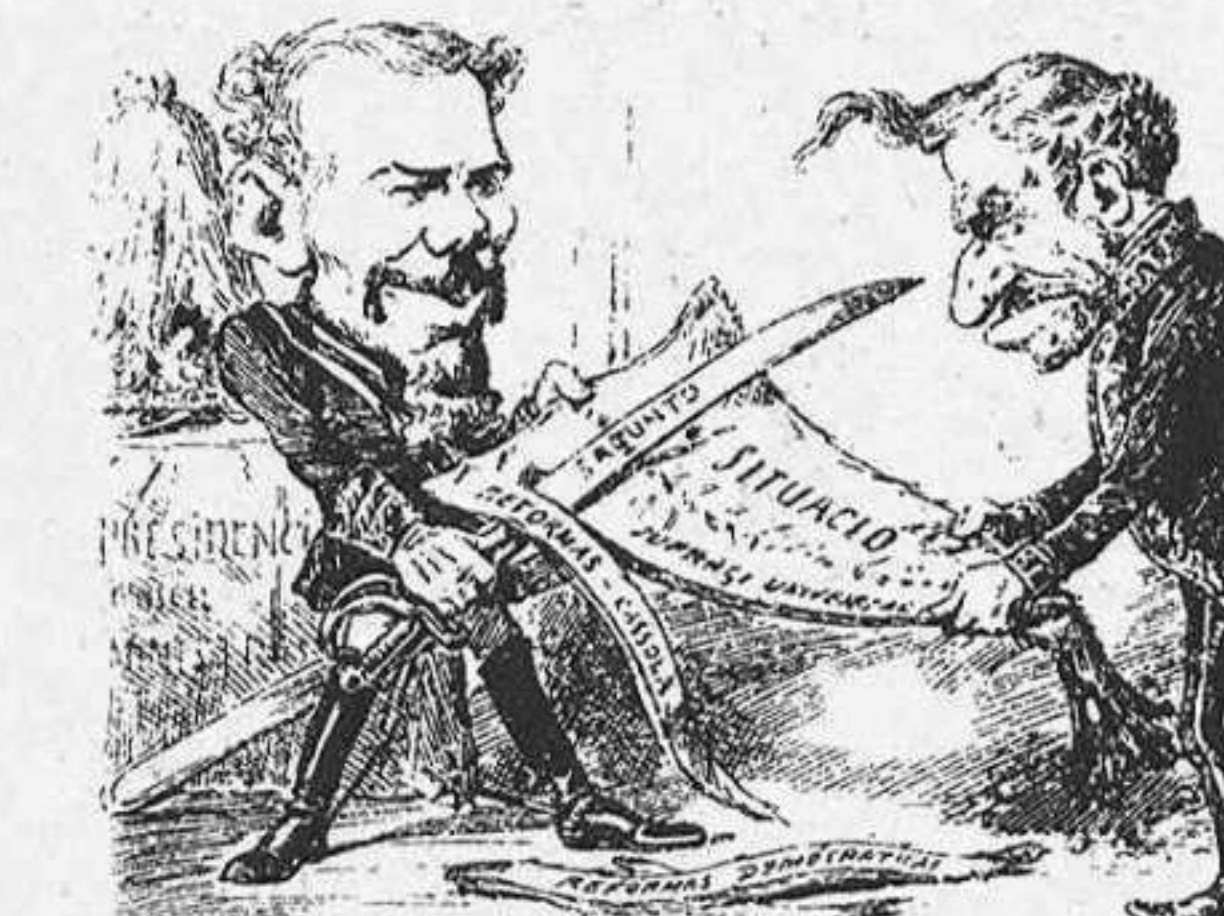
Una qüestió molt negra.—A Sants y á minyons, no 'ls prometsis que no 'ls dons. (A. Moliné, 14 setembre 1878).

Lo Deu d'Espanya.—Davant del ídol excels—boca abajo todo el mundo, qu'el reparteix las garrofas—del garrofer de Sagunto. (M. Moliné, 19 maig 1894).

L'home-institució.—¡Alto!—Miri que vaig á buscos 'l decret de suspensió.—No 's pot passar: de primer s'ha d'entendre ab mi. (M. Moliné, 14 febrer 1895).

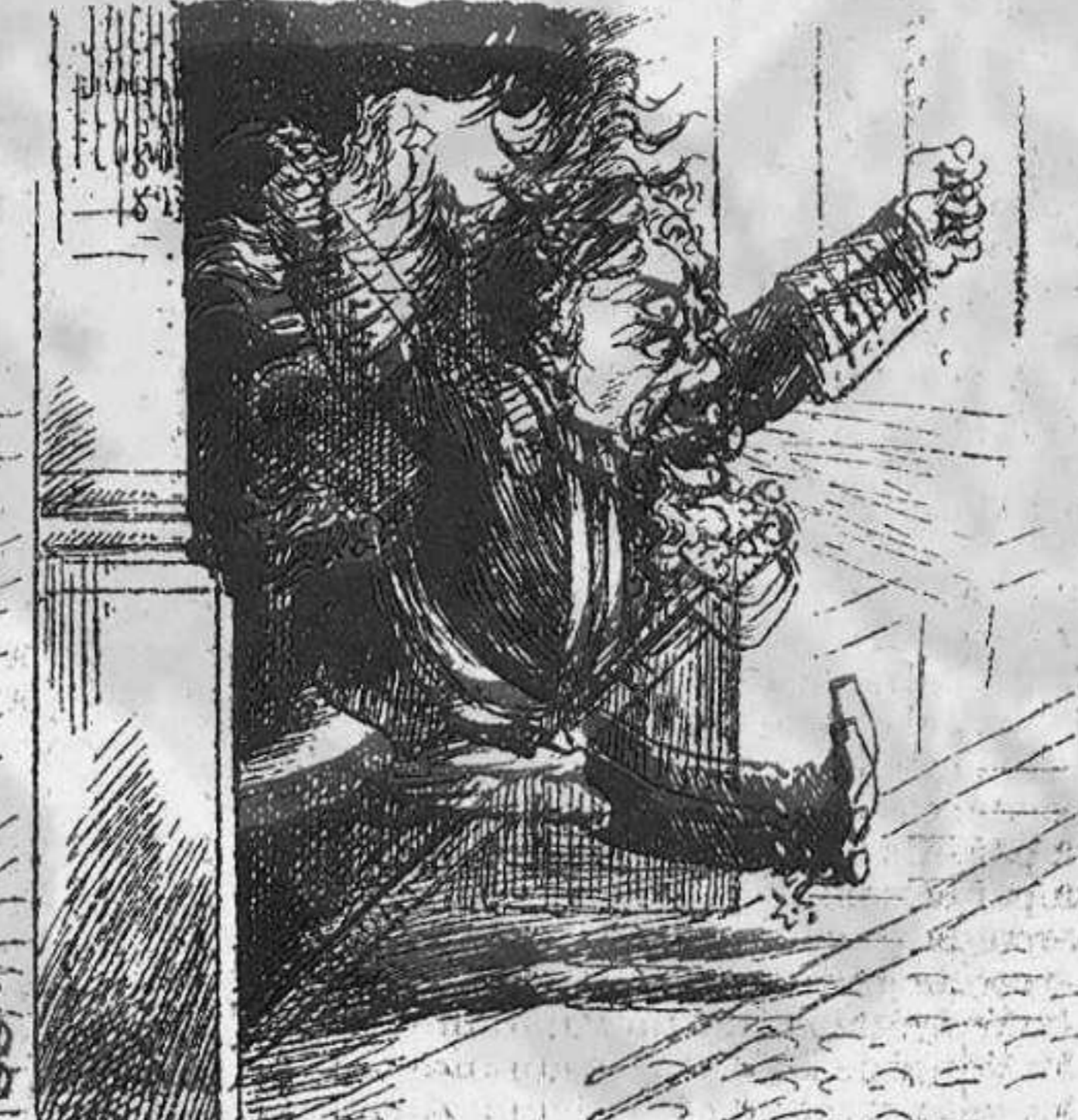
Actual situació política.—El qui talla 'l bacallà. (M. Moliné, 22 setembre 1888).

Afártam y dígam moro.—Cobrar uns quants mils d'ítrás 'l any, culotar boquillas y enredarho tot: veus' aquí la seva feyna. (M. Moliné, 5 setembre 1891).

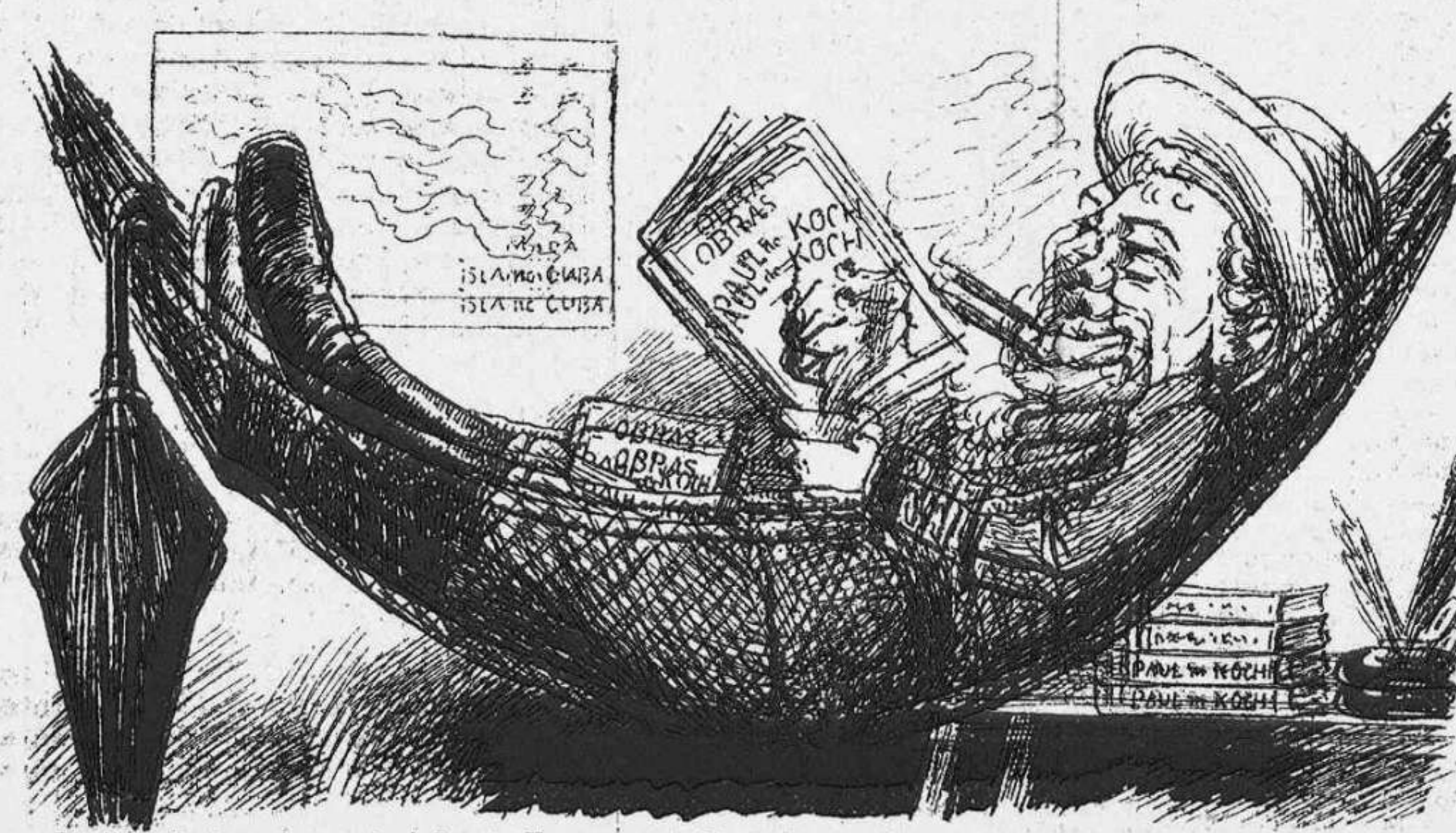
Molt alegre y satisfet va entrar en los Jochs Florals.

Jochs Florals.—Flors y espigas. Jochs Florals.—Flors y espigas en cambi al sortir de Llotja... (M. Moliné, 13 Maig 1886).

Lo de Cuba.—Vels'hi aquí un tíu que ni Deu 'l entén. (M. Moliné, 27 abril 1895).

D'allò.—D. Arsenio segueix á Santa Espessa, estudiant ab gran detenció 'l plan de campanya. (M. Moliné, 7 de desembre 1885).

Cara Creu (M. Moliné, 9 novembre 1895).

La confessió del ex-pacificador.—Vés, vés, has fet massa peccat: que t'absolgui en Máximo Gómez. (M. Moliné, 22 febrer 1896).

Això diu *El Imparcial*, y de aquí no podem passar. Si se 'ns fa impossible trassar els conceptes que se 'ns venen a la punta de la ploma, es per trobar-nos baix el règimen del estat de siti, y per consegüent sense la llibertat necessaria pera tractar determinats assumptos.

Un dia varen preguntar-li a n' en Martínez Campos:

—¿Quina missió política ha sigut la seva, dintre de la restauració?

Y ell va respondre:

—La missió meua no ha sigut pas la de presidir governs, sino la de templar als partits, fent més liberal a n' en Cánovas y més conservador a n' en Sagasta, per la pau de la nació y arrelament de la dinastia.

**

Si es cert que això va contestar, conforme aixís ho revela un periòdich entusiasta del difunt general, s'ha de confessar que D. Arseni vivia de il·lusions.

Tant a n' en Cánovas com a n' en Sagasta, lo mateix se 'ls hi donava de las idees lliberals que de las conservadoras. Lo que perseguían l'un y l'altre eran las satisfaccions del poder, y a tal efecte establiren el torn dels farts y dels dejuns.

De donar voltas al torn se 'n cuydava l'héroic de Sagunto: en Cánovas y en Sagasta, cada hu quan li tocava, no feyan més que capdellar la troca.

Ho recordo com si signés avuy.

Inmediatament després de las primeras eleccions de la restauració, degué procedirse a nova votació en el districte de la Barceloneta, ahont els republicans, que hi teniam una gran preponderancia, sosteniam la candidatura del Sr. Abarzuza.

A pesar del gran afany que tenian per elegirlo, apenas cap elector paisà lográ penetrar en els collegis, ocupats com estigueren durant els tres dias que durava l'elecció, per las tropas de la guarnició, ab la excusa de votar els soldats.

Aquests hi acudian per companyias, en correcta formació, y anavan tan ben provehits que fins portavan previngudas las camillas de campanya, talment com si hagués d'empenyarse una gran batalla.

Ocupava llavors la Capitanía general de Catalunya, l'héroic de la restauració, D. Arseni Martínez Campos.

Ell disposá aquella aparatosa comedia, com una mostra de lo que havia de ser el dret electoral dintre de la monarquia restaurada.

CARTAS DE FORA

Vilafranca del Panadés.—Molt temps feya que 'ls fadrins boters anavan desgavellats, guanyant apenas lo necessari per mantenirse. Per fi, vencent tota classe de obstacles, reconstituhiren la societat, y units com un sol home presentaren una tarifa de preus que fou acceptada per tots los patrons menos un. No per aixó quedá ningú al carrer, ja que 'ls patrons que havian acceptat la tarifa col·locaren als treballadors de aquella casa que quedavan en vaga, y als dos dias aquell patró també l'acceptá. Els obrers, donchs, poden cantar victoria, y aquesta s'afirmarà si son prudents y práctichs, si tenen perseverancia y cauteia: fentho aixís la societat de boters viurá molt temps, forta y respectada. Gran part del éxit conseguit se deu a l'intervenció intel·ligent que ha tingut en l'assumpció la Comissió pericial del ofici que actualment resideix a Reus, y que fou cridada per la secció vilafraquina. Junts han realitat un'obra que será aplaudida per tots els operaris qu' estimin el pá y 'l treball.

Callús.—Tornava la professó del oratori de Juncadella, ahont se 'n havian reunit varias altras dels pobles dels contorns, quan al passar per davant del Centro en qual balcó hi havia alguns socis, veieren aturarse al Vicarri, bramant com un toro foguejat y maneiant la imatge del Sant-Cristó que duya a la mà a tall de floret:—¡Qui siga maco que baixi!—Y com fos que formavan part del remat alguns homes de vara 'ls obligá a que pujessin a dalt a agafar a tothom. Y en efecte pujaren, tots acalorats y ab cara trágica, demanant al President y dihent que tots eran responsables de lo que allí haviasuccehit. ¡Pero que havia passat allí que ningú ho sabia? Total res: que algú que 's trobava dintre del local fent broma va llesnar alguna paraula que tal vegada no va ser del gust dels potas. Molts disgustos podrien estalviarse si aquests no tinguessen tanta afició a ficarse a la casa dels altres.

BANDERILLAS

Va aná a... no recordo el poble, esperant allí trobar la salut que li mancava, y allí ha mort, com tothom sab. Per xó un palpiot, llegincho, deya ab certa ingenuitat:—Quan z' ez vell, ez clar, caramba, que no convé aná a zarauz.

«En Li-Hung-Chang ha dat paraula de que en Ching no farà res;

en Li-Hung-Chang diu que confia que demá rebrá 'ls poders; en Li-Hung-Chang ha empré la marxa; en Li-Hung-Chang dissapte vé...» ¡Ja estém Li-Hung-Changats per dias! ¡Prou Li-Hung-Chang, per mor de Deu!

¿Que don Arseni ha mort pobre? Y bueno ¿qué volen dir? Senyal que tot s' ho gastava, que 'l séu sou no era petít. El célebre duch d' Osuna tenia 'l diné a barrils, y també al morir va véures sense un ral partit pel mitj.

Averiguats els chanchullos d' un alt empleat de correus, se l' ha separat del cuerpo... y llestos, no 'n parlém més. Apreneu, Josephs-Marias. Si 'us aixarpan, ja ho sabéu: sollicitéu que 'us separin, y s' ha acabat el procés.

Diu un diari: «De Mallorca han arribats doscents porchs, y es fácil que demá 'n vingui un cargament numerós.» ¿Qué vol di aixó, lector hábil? ¿No comprens que vol di aixó? Vol dir que ja fa alguns dias qu' están obertas las cortis.

En Lagartijo enterrat, el Guerrita quiet a casa, el Reverte reduhit, a no moure peu ni cama, don Arseni descansant desde l' última semana... ¡A veure si poch a poch ens quedarem sense espasas!

En Silvela está empenyat en torná a comprar barquets. Bé, conformes y que 'ls compri, pero ¡cuydado, després! No 'ls deixi anar a Santiago ni a Cavite. Recordém que allí la esquadra espanyola no s' hi troba gayre bé.

De la crisis industrial dihen que una de las causas es la puja del cotó, que costa un ull de la cara. ¡El cotó!... ¿Qui 'ls fa gastar productes de casa 'ls altres? Que gastin llana, que aquí n' hi ha molta y va ben barata.

L. WAT.

DAYANT DEL CADAVRE

ors els diaris de la familia ho han dit: «La mort del general ha sigut molt sentida.»

—Vamos, senyor Silvela, ja tenim el conflicte resolt.

—No 'l comprench, amich Villaverde.

¿De quin conflicte parla?

—Del meu. ¿Qué deya vosté ahir? Que no 'm podia donar la presidencia del Congrés.

—En efecte.

—Y no me la podia donar, per la senzilla rahó de que 'n Pidal no volia deixarla.

—Es veritat.

—Pues ja veu si es fácil ara la cosa, mort don Arseni. La presidencia de la Cámara Alta ha quedat vacant...

—¿Y qué?

—Passa en Pidal al Senat, a mi 'm dona 'l Congrés, y tutti contenti.

—¡Magnífich, home! ¿Sab que vosté sería tan bo per diplomátich com per ministre de Hisenda?

—¡Cál!... (Fent el modest.) Digui més aviat que las circunstancias han vingut a favorirnos...

—Bonas tardes, senyor President.

—Hola, duch de Tetuán... ¡Tant de bo per aquesta casa!

—Sí, senyor: vinch a felicitarlo y a posarme a las sévas ordres.

—¿A felicitar-me?

—Ni més ni menos: desde aquest moment la total unió del partit conservador es un fet.

—Pero ¿qué ha passat per...?

—¡Cóm! ¿Vosté ignora que l' únich obstacle de la meua aproximació a vosté era en Martínez Campos?

—No 'n sabia una paraula.

—Pues es la pura veritat. Sempre que parlava ab don Arseni 'm deya lo mateix: «Duch, poca amistat ab en Silvela. Mantinguis sol, no convé la unió de vosté y ell.»

—¿Y per qué ho deya aixó?

—A la quènta volia tenirme com una especie de picador de reserva pel dia que vosté s' inutilisés en la lidia y en Sagasta no estés d' humor pera sortir a la plassa...

—¡Ah, ya! ¡Y vosté se l' escoltava!...

—¿Qué havia de fer, pobre de mí, tractantse d' un home de tanta influencia!... Pero aixó s' ha acabat. Mort ell...

—Mortas las intrigas.

—Sí, senyor: pot contar ab mí en tot y per tot. Y si un dia necessita un ministre de confiansa...

—Gracias, ja li enviaria un recadet.

—Salut al home de la daga.

—Salut al general cristiá.

—¿A que ja endavina per qué vinch?

—A fe que no.

—Mirim la mánega.

—Sí: dos entorxats.

—Dos, que si vosté vol se convertirán en tres.

—¿D' ahont el treurém l' altre?

—D' allá ahont n' hi haji algun de sobra.

—¡Ay general! ¿En aquest país sobra d' aixó? Si precisament may n' hi ha per tots els que 'n voldrian...

—Aném, don Francisco, no fassi 'l pagés. La vacant de capitá general qu' en Martínez Campos deixa, hauria de ser per mí. Recordi que quan vaig tornar de Filipinas ja volian donármela aquesta recompensa.

—Sembla que sí que se 'n va dir alguna cosa.

—Y no me la van donar perque de capitáns generals n' hi havia massa.

—Es cert.

—Donchs, animis, home, animis, que ocasió tan magnífica com la d' avuy potser no 's presentarà may més.

**

«La mort del general ha sigut molt sentida.»

¡Molt!

Y si algú ho dupta, pot preguntarho al duch de Tetuán, a n' en Polavieja ó a n' en Villaverde.

FANTÁSTICH.

¡TAMBÉ ERA BÓ!

¡Quin meló més hermós! Per son aspecte será dols com l' arrop; té un colo com d' or vell que es bon indici de que está de madú al séu punt millor. Tastémne una tallada.

No m' ha enganyat l' aspecte del meló; es delicat d' aroma,

com un sucre de dols

y deixa una frescor tan agradable als llabis amarats del such sabrés,

que ab golosa porfia de mica en mica me li menjat tot...

produhintme un terrible mal de ventre que si 'm descuido 'm porta al altre mon.

També era bon meló 'l difunt Arseni l' ilustre Sabrosón.

¡Qué senzill, qué francot, qué bon subjecte y sobre tot quin cor!

Ens el vam empassar de correguda trobantlo tant gustós...

y ha produhit un mal de ventre a Espanya que si no 'ns reventém ja farém prou.

DELFI ROSELL.

El *Figaro*, de Paris, ocupantse del Congrés de capelláns celebrat a Bourges, dona compte de las dos tendencias que s' han dibuixat sobre l' última enciclica de Lleó XIII, y diu:

«El clero inferior de Fransa está ja cansat del militarisme dels bisbes. Se semblan els rectors als sargentos, y 'ls bisbes als coronels creats en altres temps durant el mando de Napoleón, ab facultats arbitrarias pera manar, castigar y disposar dels destinos. A conseqüencia de lo qual s' ha iniciat un moviment de associació, que 'ns autorisa pera titular al present article: *Sindicat de capelláns.*»

Lo mateix que a Fransa, y encare en major escala passa a Espanya, ahont els peixos grossos dels mars eclesiástich arramblan ab tots els beneficis, mentres els xichs s' están morint de gana. Tot dona a creure que no estém lluny de veure organisarse associacions d' ensotanats y hasta las sévas *huelgas* de tant en tant, si qui pot y deu no cuida de millorar la seva sort.

Y llavors, ¡ay dels burgesos de mitra, y ay dels esquirols que 's prestin a cantar el gori-gori a espatllas de l' associació!

Sobre la compra de canóns de tiro rápit a una casa de Alemania, sembla que s' ofereixen certas dificultats, emanadas de que 'l govern, de moment, no té fondos per satisfer el séu import.

Els fabricants de canóns de tiro rápit no están per cobros de tiro lento.

En la primera expedició de pelegrins a Roma, 'ls expedicionaris sumavan xeixanta nou.

¡69! Per comensar no es mal número.

Quan a n' en Martínez Campos li parlaren de sa gramentarse, va dir:

—No tinch inconvenient en confessarme; pero no vull cap frare.

Estrany sembla que no podent veure als frares, ni a l' hora de la mort, hagués consentit mentres signé l' àrbitre de la nació, que adquirissen tal preponderancia, fins a convertir-se en la plaga del país.

Datos edificants que recullo en un periódich:

«Inglaterra y Irlanda registran sis assassinats per cada milió de habitants; Alemania, 11; Bèlgica, 14; Fransa, 16; Austria, 23; Hungria, 67; Espanya, 83 y Italia, 95.

»Conforme 's veu, quant més catolicisme, major número de assassinats.

»Y ara lo que podém fer, es anar coronant Mares de Deu.»

Vels'hi aquí una marina pintada de má mestre per *El País*, periódich de Madrid:

«¡Quina tristesa! ¡Quina desesperació! La nau sense rumbo, la tripulació sense esperansa, el pilot borratxo, y la tempestat engrunyintse per moments. Aquesta es la situació de nostra benvolguda y desventurada Espanya.»

**

Y ara un quadro de género degut al mateix pinzell:

«Tots els polítichs de tots els partits, després de examinar al malalt, al poble espanyol y celebrar consulta, han dit unànimement:—No té pols.

»Y l' poble espanyol agonejant se gira del altre costat y diu a n' els seus metjes:—Y vosaltres no teniu vergonya.»

L' estiu ha arribat al seu terme; las vacaciones s' han acabat... ¿y qué ha fet el govern, durant tot aquest temps?

Senzillament, suspendre las garantias constitucionals per tot arreu ahont els clams de l' opinió li han fet mal-de-cap, y saborejar a cor obert las delicias culinarias y las expansiones saragateras de un viatge regi.

De las necessitats del país no se 'n ha recordat un sol instant. El país bé pot esperar, que lo primer es lo primer.

El govern, en la impossibilitat de donar cap a tot, s' ha tirat a la tripa 'ls grans banquetes del viatge; pero 'ls seus compromisos ab la nació se 'ls ha tirats a la esquena.

L' héroe de Sagunto ha mort, victima de la enfermetat que venia sufrint, que no era altra que la *diabetes saccharina*.

Induatablement que no 's figurava fer un xiste un polítich restaurador que deya:

—Ay, pobres de nosaltres: ara sí que se 'ns ha acabat el sucre.

Els tarrasenchs reventan de satisfacció, porque durant la senmana anterior varen tenir el gust de menjar bisbe a tot pasto.

El doctor Morgades va distingirlos, no sols ab la seva visita, que va prolongarse per espay de alguns dias, sino també ab l' espectacle, may vist fins ara allí, de conferir ordres sagradas a un centenar de mosséns.

Un detall: quan el bisbe va arribar a la població anava en trajo de viatge, y per vestirse de pontifical y entrar a l' iglesia en aquesta forma, 's detingué en el magatzém de géneros de llana de don Ramón Cortés.

Aquesta y otras particularitats van fer que un tarrasench dignés:—Vaja, que no está tan decayguda com suposan l' industria *llanera*.

Que la felicitat aquí a Espanya es complerta, res ho revela millor que 'ls centenars d' emigrants que surten diariament dels ports de Galicia.

L' Inglaterra está fent gestions a fi de conseguir que alguns de aquells aficionats als viatjes... de recreo, s' avinguin a trasladarse al Transvaal, en qualitat de cultivadors. Ara no més falta que 's deixin tentar y se 'n vajan a treballar allí, com uns esclaus dels conquistadors de aquell tros de Africa, en substitució dels boers que pagan ab la vida l' afany d' ésser lliures.

Y aixís, a la partida de cada barco, abarrodat d' emigrants, podrém dir:

—Mireu si n' es de gran la felicitat d' Espanya, que no cabent dintre de la nació, hasta sobri.

Tots els polítichs de la restauració la donan en fer declaracions. Fa declaracions en Silvela. Fa declaracions el Duch de Tetuán. Fa declaracions en Moret.

¿Declaracions amorosas?

Sí, senyors: declaracions de amor a la Verje del Turró.

¿Y la llengua que treuen quan se li declaran!

—¿A quina edat—segons el precepte constitucional espanyol—son aptes els reys pera poder exercir el poder suprem de la nació?

—A l' edat de setze anys.

—¿Y a l' edat de setze anys está autorisat tot fill de mare pera regir y gobernar la seva propia hisenda?

—No, senyors: a Catalunya necessita tenirne 25 y 23 a Castilla.

—¿Qué significa tot aixó?

—Senzillament, que ó bé 'ls reys disfrutan d' una precocitat que no coneixen els súbdits; ó bé que l' encàrrech de regir una nació no té de bon tros la importancia que ofereix el regir una hisenda particular, per petita que siga.

L' esperitista Magí, qu' es fill d' una que 's diu Tona, per no rebre de la dona molt cops diu que ha de fugí.

Y com que a més l' altre dia va dirme que per tornars'hi ó bé sols per barallars'hi ell esperit no tenia, vaig dirli jo tot seguit: —Donchs noy, es cosa ben trista que siguis *esperitista* y no tinguis *esperit*.

De la Corte de Maria professó feyan a Gracia, y una noya de las moltas que a dita professó anavan, veyent que todas las socias marxavan molt separadas, va exclamá ab gran serietat: —Ay noyas, *anéu molt claras*.

FRANCISCO LLENAS

—Pau, aclareixme una cosa: ¿Per qué tenint la muller dolenta com Llucifer, li dius sempre cara esposa? —¿No presums ja ma resposta? A fe que la cosa es clara: no es carinyo 'l dirli *cara*, es sols dirli lo que 'm costa.

D. L. CASTELLÁ

QÜENTOS

D. Facundo, qu' encare que rich es un solemne pastanaga, arriba una nit al Liceo ab algun retrás, y pregunta al acomodador:

—¿Que ja han comensat? —Ja ho crech—respon l' empleat—ja han fet un acte.

Y D. Facundo diu: —¿Quin?

En un xoch de trens que vá haverhi a la linea del Nort, s' hi trobava un viatjant de comers, a qui, al arribar a Zaragoza li preguntaren si havia tingut novedat en l' accident.

—Sí, senyor, y grossa—respongué.

—¿Qué li vá succehir?

—Que de la trompada que vaig rebre se 'm vá esmicolar tota la dentadura.

—Ayay, no se li coneix pas res.

—¿Y qué se m' ha de coneixer, si la portava a la butxaca de repuesto!

Un mestre d' estudi visita a un dels seus deixebles.

—He vingut, fill meu, —li diu—perque 'm figurava que la teva malaltia no era més que un pretext per no venir a estudi; pero ara veig ab satisfacció qu' estás realment malalt.

En vigílias de casar a la seva filla, 'l senyor Sebastiá parla ab un oncle del nuvi.

El qual, després de haver fet grans elogis del seu nebot, afegeix:

—No obstant: no haig de ocultarli qu' entre sas moltas bonas qualitats té un defecte.

—¿Quin?

—No sab jugar.

—Home, aixó encare es un mérit. —No, senyor, no: porque es el cas que no sabent jugar, aixís y tot juga.

De un periódich de Paris: Molt ditxós com a pare 'l comerciant X... Figúrinse qu' en una mateixa senmana, casi al mateix dia, la seva muller y la seva querida li han donat un fill cada una.

—¿Quina sorpresa, ha degut tenir!—li digué un amich.

—No; sorpresa cap... M' esperava la resposta: havia escrit pel mateix correu.

XARADA-CARTA

(A. D. JAUME FLORAMICAS Y D. PAULA SOPAMORTA)

Molt Srs. meus: Tinch 'l gust de participarlóshi que avuy a las set del dematí ma cosina *Total* ha donat a llum una hermosa nena, y ha sigut tal la alegría dels pares de la criatura, que no han pogut menos que indarme ho posi en coneixement de vostés, invitantlos al mateix temps per si desitjan assistir al bateig que tindrà lloch en la iglesia del Carme, 'l diumenge próxim. Ademés me recomanan, els diga se servescan avisar a las dugas germanas de la partera, la *Dos-quarta* y la *Tersa-prima*, (que habitan al carrer del Call, número 215) respecte 'l particular.

Son afectíssim S. S. Q. B. S. M.

JOSEPH GORINA ROCA.

ANAGRAMA

L' escultor Mr. Mantench quan fa algún treball al *tot total* sempre del desnú lo que pot causar rubor; y diu que sols en *total*, a la natura, molt poch, s' estalvia qu' aquell pámpol mel'hi planti algún fullós.

TRENCA-CLOSCAS

LLESCA DE PA

Formar ab aquestas lletres el nom de una població catalana.

A. DE SABOYA Y DE FRAGINET.

TERS DE SÍLABAS

.....
.....
.....

Primera ratlla vertical y horisontal: nom de dona.—Segona: célebre autor dramátich.—Tercera: població. Dos BADOCHS.

GEROGLIFICH

FLASADERS

I

D

K

POLKA SARDANA

JOAQUIM PUJOL.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciudadáns: Nano de la llesca, Jotabeeme, Pep Martra, Un cotxe-ri, Nina Gela, Peret del Café, J. Billoch y B., Un grasol, Un comparsa retirat, Rata de Clavaguera, Eduardo, Un estudiant vilafranquí, Amadeo D., Joseph Estrada, Un estudiant, Aloyet de la Torre, L. de Jovèrnia, Tótil Noy, Un que s' ha descuydat de firmar, y per la lletra sembla el ciudadá R. Homedes Mundo, Un aspirant, Rosiñol Llauné, Joseph Poch Noguier y Chelin.—Lo que 'ns envían aquesta senmana, no fá per casa.

Ciudadáns: Un nebot del Capitán Gran, A. Ribas Ll., J. Torroja (a) Sancho Mama, Ll. Patakotts, Joan Bosch y Romaguera, Emanuele, Un nyèbit encostipat, Cap de Teya de Gracia y Un vilafranquí.—*Insertarém alguna cosa de lo que 'ns envían.*

Ciudadá: Pep Lleydatá: Arri poch ó molt.—Un susceptible: Si no s' enfadés li diriam qu' aquestes cantars no van. Els trenca-closcas ja es diferent; cultivi 'l género, que vosté promet.—T. M. Cats: Es molt dolent.—J. S. de Vilafranca: Per la mostra de lo que 'ns envía, opiném que, de la seva terra, ens agradarian més las cocas.—Un guerritista: ¿Un geroqlifich séu ab la firma d' altri? Pitjor per ell; val més ser robat que lladre. Sobre's lo del tenor, bueno, 'ns en alegrém.—A. Carrasca Gayán: Las assonancias la fan defectuosa. Desenganyis; las correccions no están may bé encare que 's fassin a *sabiendas*; fer una falta y dir qu' es feta expresament no es salvarla.—I. Squina: Son fluixetas todas dugas.—J. B. Surribas: No sé si hi serém a temps.—Antonio Cañas: Ja vam passar pel seu carrer, sí, senyor, y vamos que hi van tenir molt de gust.—J. Bernadás: ¿No li sembla que no conona *misericordias* ab *memorias*? Millor li aniria *expressions* ó *recados*.—A. D.: Insertarém la poesia que 'ns remet, a la primer oportunitat.—Kim: No es probable que se 'l pugui complaure.—Rossendo Salvat: ¿Qué 'ns diu, home? ¿Don Manel empayta ara las sabateras? Ja sabem de quin peu se dol, y per aixó ho deu fer. Zapatero-terero.—E. G. C.: Els dibuixos qu' ha tingut a bé remetre'ns, no 'ns convenen.—N. A. P.: No assegurém publicarli.—Joan Ventura: La versificació no está mal, pero tot' ella floraleja un xich massa.

SERMÓ DE SOBRES AIXÓ DE LAS REVOLUCIONS

In nómine Patri... etcetra.
Comensaré comensant
dihent com l' apóstol Sant
que va di al peu de la lletra:
*Phebus aureus brillat be
post núbila revoltorum.*
Y vol di aquest llatinorum
que d' un temps, un altre 'n vé.

No caych quin apóstol era
que va di aixó tant *salau*;
tant podia ser sant Pau
com podia ser sant Pere.

Mes deixantnos d' evocá
testimonis de gent morta,
deixém l' exordi á la porta
y entrém desseguida al grá.

Germans en Jesucrist: avuy celebren
els impios satánichs liberals,
d' aquella gloriosa Setembrina
l' aniversari trenta y no se quants.

Encare 'ls poch cabells que al cap em quedan
se m' adressan com puntas d' enllatar
recordant las escenas monstruosas
d' aquells terribles anys.

Els sacerdots fugint per las teuladas
perseguits pels xicots y per gent gran
á cops de tronchs, fanch, pelas de tronja
pebrot, tomátechs, trumfos, cols y naps.

Majordonas passadas á *cuchillo*,
sagraris saquejats
y freres que tenían d' afeytarse
per fugir dels séus caus
fentse passar per jole yal toreros
ó per ¡horror, horror y horror! comediant s.

Tothom feya las burlas més grolleras
de tot lo qu' es més sant y més sagrat.

A mi 'm van agafar quatre quitxallas
allá al moll del *Rebata*
y em van pintá al bell mitj de la corona,
qu' ells ne deyan rihent *el duro fals*,
unas marcolías ensenyant las camas;
¡al veurém alló al cap vaig quedar blau!

¡Oh *témpora!* ¡Oh *datóbs!* Com á bandadas
de fieras infernals
sols pels carrers corrian

moros, masóns, juheus y protestants
qu' en lloch d' estampas davan á la infancia
uns llibres hont hi havia dibuixats
el Sant Pare de béstia, el Rey de mico,
y els bisbes d' escarbats de fameral.

Las casas no podían di el rosari;
di: ¡alabat siga Deu! era privat;
al pobre que un Sant Cristo li trobavan
ja 'l feyan fusellar,
y tan enllá van arribá en sa dèria
de perseguir tot quant fos clerical,
que fins varen privar de portá elásticos
perque déyan que feya capellá.

¡*Quosque tandem, Deus meus,* durar havia
aquell estat de cosas tant..., tant..., tant...
¿com ho diré?... tiránich?

No podia alló pas continuar,
y tant van apurarnos la paciència
aquella gent, engendro de Satán,
que tots els que vestiam com las donas
ja estavam conformats
á tancar las iglesias, desá els trastos
portá el *traje* á empenyar,
y desseguida cambiar d' ofici
posantnos á camálíchos ó á hortolans.

Gratiam Deus omnipotent
que 'ns va da fe y paciència,
arrupintnos ab prudència
vam deixar passá el mal vent,
y contant, com tothom sab
ab ajudas poderosas,
hem vist las *témpestats fosas*
y hem anat treyant el cap.

Pendrém la revanja prou
ben prompte, estimats germans,
perque també 'ls capellans
sabém fe un *xeixantanou*.

Si 'l van fe 'ls rojos aquells
com qui ab ensenalls fa un foch,
nosaltres poquet á poch
sabré aná més lluny qu' ells.

Y si acás de aixó que us dich,
germans caríssims, duptéu,
al vol vostre contempleu
y veuréu sens gran fatich
com ma declaració franca
no es de fantasia boja,
y si feren ells la *roja*
nosaltres hem fet la *blanca*.

Y al fer tal revolució
no 'ns hem mamat pas el dit;
som amos del esperit
y els quartos de la nació.

¡*Reparabit, fratres,—l' aspectum fastuorum*
qu' ofereix el clero—ab l' Espanya al puny;
per cada deu casas—tenim una iglesia
y els convents s' enflan—com el blat pel Juny.

Tenim á las donas—que ab fe se 'ns entregan
portant á ressaga—sos marits anyells;
tenim la pandilla—que governa á Espanya
obehint á cegas—els nostres concells.

El poble que un dia—podia da'ns sustos
no pot, ni que vulgui—buscarnos rahóns,
puig la monarquia—l' ha deixat sense alas,
sense dents, sense unglas—y sense pulmons.

Tota nostra tasca—es embrutí al poble
y hem de fer que sigui,—per tenirlo esclau,
el país ben pobre,—la Iglesia ben rica,
els homens ben burros,—y el govern ben *pau*

Pro encare contents no estém,
que no som allá hont aném.

De tota la Setembrada
n' hem de fer bona escembrada;
perque si be ja es tot runas,
encare 'n quedan engrunas
y hem de fer que d' aquell lastre
no 'n quedi gota ni rastre.

Dies ira Dies illa
libertorum samacilla,

paraulas de san Bernat
quan estava enrabiad
y ab las quals volia di:
¡Dels liberals, el sagí!

Seguint, donchs, el séu concell,
els hem d' arrencá la pell,
y darla á l' Inquisició
perque 'ns en fassa carbó
qu' enviarem al infern
á que siguin foch etern.

Quan sigui net el mon de liberals
y ja ni 'l recort quedi dels tals vils,
podréu els sacerdots estar tranquils
gosant sens treva y fre 'ls goigs terrenals.

Podréu teni 'l bossot ben plé de rals,
el rebost provehit de bons pernils;
el temple sobreixint d' homens humils
y á casa rebotant donas carnals.

Ja no hi haurá qui 'ns tracti de ganduls,
ni qui en las nostras cosas trobi pels,
ni qui 'ns digui embusteros y tauils
y al morir marxarem tranquils als cels,
qu' en aquest mon de monas y mussols
haurém gosat y ¡bonanit cargols!

Germans, ja estém en cami
de guanyar del tot la causa.
Convé que falti treball
y 's mori la gent de gana

perque acudeixi als convents
á menjar la sopa ab babas.

Allí, de pas que 'ls darém
herba, palets y aygua clara,
els farém un bon sermó
aconsellantlos fe y calma,
cuydant aixis d' un plegat
la salut del cos y l' ánima.

Convé que falti instrucció
perque així 'l poble es més ase,
y te més temó al infern,
y 'ns creu molt més á nosaltres,
y no 's trenca 'l cap llegint,
y may per may l' encaparra
la *manía de pensar*,
tan funesta per las ánimas.

Y, en fi, convé que tothom,
pobres, rics, vells y canalla
creguin sense cap recel
tot lo que diguém nosaltres.

Ens cuidarem dels séus rals,
administrarem sas casas,
sas donas contentarem,
y al fi de tanta jornada
naltres pensarem per ells,
y encare 'ls salvarem l' ánima.

Aixis anularém de la *gloriosa*
conmemorada avuy pels liberals
los pochos ó mols efectes
qu' encare al cor d' alguns puguin quedar;
y aquella colla antiga d' ardots tontos
qu' en aras del Progrés dava la sanch,
veuran, si 'l cap aixecan de sas tombas,
que van treballá en va.

Aixis triunfará la causa santa
dels que 'l grave problema dels ganyips,
havém resolt de modo
que 'ns permet viure bons, sans y tranquils,
las delicias del cel donant als altres
á cambi de que 'ns dongan las d' aquí,
y aixis predicant fe y venent vinagre,
rodá pel mon ben reposats y tips.

Aixis farém triunfar, germans caríssims,
la gran revolució que per desfer
los efectes d' aquella Setembrada
aném á portá á cap tots els creyents.

Preguém á Deu perque la fe triunfi.
¡Viva l' Iglesia! ¡Viva el Papa-Rey!
diguém quatre Par'nostres perque 's morin
els masóns de repant.
Diguemne quatre més perque 's conservi
la llana dels clatells.

*Y Deus protegebít Silvelarums
Sagastorums Vadillums y Gassetus
et regentums Hispantae per in sécula
seculorum.*

Amen.

JEPH DE JESPU.

ANTONI LOPEZ, editor, Rambla del Mitj, 20.

Imprempta de Lluís Tasso, Arch del Teatre, 21 y. 23.